

სენიის უსუსკელი

სურათებიანი დამატება

„მარიაშობა“

— ჯუუუ, ჯუუ, ჯუუ, ჯუუ, ჯუუ! ჩიხა, ჩიხა, ჩიხა, ჩიხა, ჩიხა! — გააკვირდა დღისათვის თალა თავის პატარა, მოკობმახებულ საქათმის კარზე და თავის გარშემო შეკედნილ წვრილფეხს აქეთ-იქით წაღვრის და სიმინდის ტაროებს უფშენიდა. ქათმები, კრუხ-წიწილში არეულენი, ერთმართზე ხტომით ერთი მეორეს სიმინდის მარცხლებს კენკას აღარ აცლიდა. როცა ტარო დაიფშენებოდა და ერთს წუთში ადგილი ცარიელი რჩებოდა, დამშეული ქათმები თითქმის თავპირში ახტებოდნენ თავის პატაროს თალასა.

ამათ მივება თალას ორიოდ ბატე და ღორი, რომელთაც ის დამხებდას არ უპირებდა, მაგრამ მათმა შვირმა კუჭმა თითქო იო, სადღაც შორს იგარნო სიმინდის სურთი, დამარეშებულნი მიიკრჩნენ და დარჩენენ ქათმებს. ქათმები აქეთ-იქით გაჟანტეს და ერთს წუთს ღორის კბილებით სიმინდის მარცხლებს ენატუნია-და ისმოდა.

თალა, სახრთ ხელში, რაც შეეძლო ღორს ურტყამდა და უტატანებდა, მაგრამ ის თავისას არ იზლიდა.

— იქითა, შე წყეულო, შენი სახეთქი სიმინდი სადა მატ, ესენიოც ვერ დამიძლია! აცალე ე წიწილებს, შე ამოსავარდნელო! — და თან ჯოხს ვადაპკრადავდა.

ღორი ერთს გახტებოდა ღრუტუნით განზე, ქათმებიც მუფრთხილადებოდნენ და უცებ ისევ გაისმოდა მიწაზე მათი ნისკარტის ცემა და ღორის სიმინდის ენატუნი.

ჯერ ისევ ადრე იყო. მაისის მშვენიერი დღია იდგა. მზემ ის იყო ამოპყო თავი და გაჩირადნებული სხივები არემარეს ვადმოჰვინა. მარგალიტებით ააქიმკიმა დღის ნაშით შებკურებული ახლად შეფურჩენილი ტყე-ველი, ვადაწეტილი-მშვენიერული ბაღ-ბოსტანი. სინენს ატკობდა მერცხალთ კიკიკი, შაშვთა სტენენა, სხვა ფრინველთა გრამუნლი.

სოფელი იღვიძებდა. საამაურად აზიზინებულ მინდვრებში თოხის ცემა უკვე ისმოდა. პატარა მებრუნები ზღაპრითა და თვალმების ფშენებით, ზურგზე ქაღალდის პატარა პარკებს მიკრულენი, ტყისკენ საქონელს ერგებოდნენ.

— ერთი, ორი, სამი, — თვლიდა ქათმებს თალა, მაგრამ ღორი არ აცლიდა; ერთი მაინც აცლდა თვალში, ეს დაუთვლელათაც კარგად იცოდა. ჯერ ღორისაგან მივანტულ მოფანტულ ქათმებში ისიც ეგონა. ახლა-კი კარგად ჩაყვირდა ყველას და დარწმუნდა, რომ არსად იყო. — რა იქნა, სად უნ-

და იყო? — გაიღვირა თალამ გულში. — აგერ კვირაზე მეტია, რაც აფუხული იყო, მაგრამ დღეს-კი, იმედი მაქვს, გამოზრუნდებოდა. ჯუუ, უ, ჯუუ, ჯუუ, ჯუუ! — მაიკივლა ერთი კიდევ, მაგრამ აქეთ-იქით გასულ-გამოსული ისევ ის ქათმები მოივინენენ.

თალა გეჟანა და ძებნა დაუწყო: ჯერ ბოსნეში შევარდა, მიხივდ-მოიხივდა — არ იყო; მერე ისევ საქათმეში შეტრიალდა, იქნება იქ დარჩაო. საქათმეში ცოტა წნეოდა, კარგად ვერას არჩევდა. პატარა სნათურისა და გაჩირულ კედლიდან მზის სხივი ოდნავ იპარებოდა და ერთ კუთხეს უფრო ანათებდა. წინა დღეს წვიმა იყო, წვიკა ჩამოსულიყო და საქათმეში ტოქუი იდგა. თალამ კახა შემოიკარწინა და იმ კუთხეს მიაშურა. იქ რამქონიმე დღის წავივი იყო მიგრაციული და ნავის ქვეშედა რაღაცა ფრთა მოსანდა. თალა მამინე იმას ეცა, ამოსწია, ამოთხარა სველი ნავი და თან გახარწილი, წანებერად ბუმბულ-გაცივებული ქათა-აგვი ამოაყოლა.

— ფუჰ! — სხვირი აიფშლიკა თალამ და გააფურთხა; — ეს ოხერი აქ რა მიადგო ი წყეულმა ძაღლმა თუ შემოათრია. ეს არ არი, არა, ეს ჩუ წინად მამიკვდა!

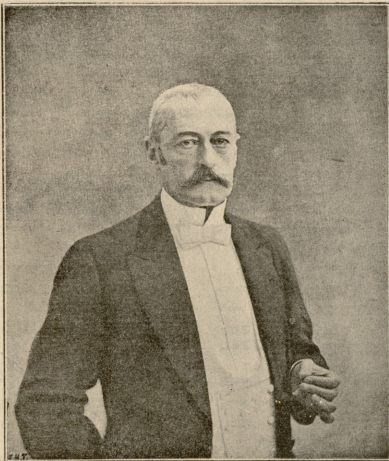
ქათმი გამოიტანა და ბოსლის უკან ვადავდა: ბოლოს ბეჯლის ქვეშ შეხებდა. იქ თითქო რაღაცა ქათმის მინაგვანის

მოკვრა თვალის; დაიკუხა უფრო დაბლა, თვალზე ხელი აიფარა, გასკვირბა ღრმად და უცებ დაბლა შეკვირბა:

— უი, დამიღვს თვალეზი! — და ლოყაზე ოდნავ ხელი შემოიკრა; დაავლო იქვე ჯოხის ხელი და, თითქო თავის თვალს არ უეჯერებსო, მკვდარი ქათმის გარეთ გამოთრევა მოინდომა. გამოკვრა ჯოხი ერთხელ, ორჯერ და უცებ წინ იმის ჩანცარა, შელტვიით დედალი კი გამოვარდა.

თალა უცებ ჩაჯდა უკან, მუხლებს მაღლა აყუყული, ჯოხი გვერდზე მიიღო და ქათმს ნაღვლიანის, თითქო როგორღაც გაეკვირვებულს სახით ყურბა დაუწყო.

თალა ორმოცდა-თხუთმეტოდ წლის დედა-კაცია, კი ხნის დაქრებულნი. შვილები ჰყავს და ერთს მათგანს შენ მოდლომაც კოლოს შერთვისაც უპირებს. პატარძლობიდანვე ძალიან მხნე ქალი იყო; მართლხელი ქმარი შერთო და მის ცარიტ-მძინე შრომაში ნამდვილ მეთლღობას უწევდა. თალას ცარიტ-მძინე მისელა ყველას გულს ესიამოვნებოდა; აღიონიდანვე ჰქონდა ერთ დავილდაკარადებული, სახლი, მოსილ-საქაპე სუფთად ჩამოველი და ნაკაფი შორს ვადაყრილი.

ვალდემარ კუსკოვი

საფრანგეთის გამოჩენილი სახელმწიფო მოღვაწე. (რ. სწ. ფურც. № 2569).

მეთლღობას უწევდა. თალას ცარიტ-მძინე მისელა ყველას გულს ესიამოვნებოდა; აღიონიდანვე ჰქონდა ერთ დავილდაკარადებული, სახლი, მოსილ-საქაპე სუფთად ჩამოველი და ნაკაფი შორს ვადაყრილი.

დაჭრილ იაპონელთა დაბრუნება სამშობლოში თავისიანებთან.

ხანში შედის და ჯანი უტყდება, ის სეუჟად ვეღარ უჯლის თავის კარმიდამოსს, ყოველ დღე ვეღარა ჰგვის; მერცა და ჩამოგვით-კი ჩამოკვის, გული არ ეშვება, მაგრამ ნაგვის გატანა ძალიან უჭირდება. ამიტომ დილით კუთხებებში მივვილი ნაგავი საღამოზე ქათმებისაგან და ღორის ღინგით ვაფანტულ-გაქეპილია. პატარა შვილები არ ეხმარებიან: ისინი დილიდანვე წაიტყენ ჰეს, გავლენ სახლიდან და მივილი დღე სოფლის ხბორების და ბელურა-ჩიტების დენვაში არიან.

მაგრამ ეს მაინც და მაინც ბევრად არ აწუხებს თაოსსა.

— რა უყუთ მერც, — იტყვის ხოლმე გულს თოლა: — ბოსტელ-საქათმე საღამო სახლი ხო არ არი, — ხან სეუჟა იქნება, ხან დაუშვებო.

თაოსს მხოლოდ ის გაუნდა ამ ბოლო ხანებში სადარდებოდა, რომ წერილ-ფეხი აღიარა რჩებოდა. წინა დღეების ზრდიდა ძალიან; სახლშიაც საქმარისი იყო და ყიფითაც — საქაიოდ ჰყოფდა. მივილი ზაფხული შვილები ტანსამოსით წერილ-ფეხიდან აღებულ ფულით გამოჰყავდა. ქათმის სენი იშვიათი მოვლენა იყო იმის ოჯახში: რასაც კრულები დაუჩვენებენ, თიქმის სულ ეზრდებოდა: ესლა-კი, — თქვენი მტერი! — ღამის საშენებელი გაუწყდება.

დასწროდა საწყალი თოლა მეზობლის ქალებში, მაგრამ საშველი წამალი ვერაინ ვერა ასწავლია-რა. დანაყლი ნიორი და პილილიც ბევრი აჟამა, რაღაც ბაღისის წვენიც ბლომად ასეა, მაგრამ ვის გაუგონა! ეს მომსებული დედლები სულ ხელიდან ეცლება. სულ არა ჰყავს ესლა ორი-სამი კრუბის ნაჩევი წიწვლები. რაღა ჰქნას ახლა, რილითი შემოსის ზამირით შემოვლევლინი შვილები? ან მტერის რითი დაუხვედს, ან მოყვარეს? ან ქათმისთან ხელის წამოსაკრავი ოჯახში ხო არის? ტყუილად-კი არ არის ქათმის მაგიერ ნათქვამი: „პრობა დაჰკლეს — მე წამადელს, ხარი დაჰკლეს — მე წამადელს“.

და ის სჩიოდა და სწუხდა თოლა, იმბობდა შველის და აი, ხომ მთა ისინიათ: — იძიბოთ და ჰპოვებდეთა, თალამაც მია-

გუშინ დილაზე, როცა თალამ კიდევაც მოასწრო მზხლების გამოთქეფვა და გორაზედ ერთი კარგი დედლის გადადებდა, ის იყო ბუხართან ლობიის ქოთანს მართავდა, რომ კარი შეღო და შევიდა მასთან მისი მეზობელი, დაჩაბისელი ქალი, სალომე.

— დილა მშვიდობისა, თალა!
— ლმობთა ნუ მოგიშოლოს! — მოხედა კარებისკენ ბუხართან მიტყუქულმა თალამ და მისცა სალომეს პასუხი: — მობაძანი, სალომე, დაძანდი! — და ბუხართან სამ-უფთა სკამი გაუწოდა.

სალომე ჩამოჯდა და თალამაც იქვე ჩაიკეცა. სალომეს სახეზე ჩაყვირება და მოუთმენლობა იხატებოდა. ტყუობოდა, რომ თავში რაღაც ახრი შემოივლიდა, რომლის გამოთქმის ძალიან ეშურებოდა.

— ქალო, — დაიწყო მაშინვე სალომემ, — რაც იმ დღე შენ ე ქათმების ხოცვა შემომივლევ, მას ჰაიქეთ სუ ვფუქრობ, და იცო რა გავიხსენე?

თალამ ყურები აცქეცია, სულ მთლად სმენად გარდაიქცა.

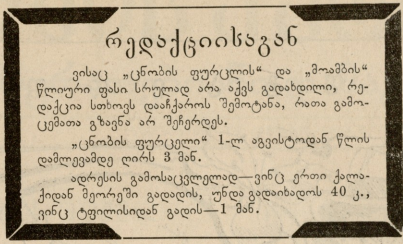
— მარიაშენი, თაროს ანგლოსი, ხო არა გაყამს რამეზე გარისებულთ? იმან ძან იცის, ქალო, ქათმების ხოცვა, — სერიოზულად დაძაბავს სიტყვა სალომემ.

სალომე მეზობლებში გამოდილი ქალად ითვლებოდა და იმისი სიტყვა საყურადღებო იყო თალასთვის. მაგრამ თალამ, თუმცა თავიდან ყურთამსწრედ გადაქეცულმა, უწუტეულად ჰაჰკიდა თავი და ტუტების დაძრანქვით მიუგო:

— არა, გენაცვა, სალომე, თაროს ანგლოსის გარისებულად აბა ვის გაუგონია? იმაჰ თავისი ზეგარა ყამს ყოველ წუთი ჩემენა. აი, ამ ზამთარშიაც, გენაცვა, შეწენიერი, გასუქებულ მამალი დუყალ ასე გასანჯე, უმამლოთა-კი დავნი. შემოვლამაზე ორი სამამლე დავეტოვ, ერთი სანაშენო და ერთი სანარიაშო, ვენაცვალე იმი სახელსა, — და თალამ პირჯვარი გამოისახა: — ი სანაშენო, ქალო, ი წვეულმა ქორმა

მარიაშენი, თაროს ანგლოსი, ხო არა გაყამს რამეზე გარისებულთ? იმან ძან იცის, ქალო, ქათმების ხოცვა, — სერიოზულად დაძაბავს სიტყვა სალომემ.

შენს ხო გერ უღალატებდი? გავასუქე და იმი დღეობა-დღის დაგკალი. აი, შენ არა გთხოვე ამ გახაფულზე მამალი? ჰო და იმიტომაც მყავს ასე ნაკლებათ წიწილი. ე რაც დამებოცა, ხო დამებოცა დღეობები და რაც დავსი კრუბი, ქალა, იმანაც ნახვევარი არ გამომოტანა. თურმე ნუ იტყვი, ი შენი მამალი შეთანვე მორბობდა და ჩემი კვეცხებიც ი თითქმის სუ უბეჭოვდამომადგა. ამა, რას გამოიტანა! კვეცხები—კვეცხებთა წინადა და უწიწილოთაც მე დავჩი. ოღონ მარიაშენი ნუ გამოწყურებდა-და! რაცა მყავს, იმისი ფრველბობით, ი ხო გამოხედვდა მეთვი, ვიჭირებდა; მაგრა დახე უღობლობასა გავახუხუღიდან დაყო ხელი და სუ ასე მგებოცება. არა, გენაცვა, სალომე, —ნაღვლიანად დამთავრა თალამ ლაპარაკი, —მიზეზი ეს არ არი.

რედაქციისაგან
ვისაც „სენიონის ფურცლის“ და „მამაბნის“ წილოური ფასი სრულად არა აქვს გადახდილი, რედაქცია სთხოვს დაატაროს შემოტანა, რათა გამოიტანა გაზენა ან შეჭერდეს.
„სენიონის ფურცელი“ 1-ლ ავგისტიდან წლის დაღწევის დღის 3 მან.
ადრესის გამოცვლილად—ვინც ერთი ქალაქიდან მეორეში გადადის, უნდა გადაიხადოს 40 კ., ვინც ტფილისიდან გადის—1 მან.

— იმ, რა ვიცი, გეთაცვა, მა რატო სხვას არ უწყებდა! იქნე მამას არ გჯერდებოდა და დღელი შეგვეთაც უღოდეს. ეგ ხო ხშირათ არი ხომე, —როგორცდა უქმყოფილოდ დაიწყე სალომემ და ბოლოს, მუშისთვის სადლის გახსენებაზე, უტებ წამოგდა და წავიდა სასლოში.

თალა იქვე ბუხართან იჯდა. ერთი-კი გაეყოლა თვლი გასულს სალომეს და ისევ ბუხარს მიუბრუნდა; თუმცა დიდი უფარი სტეკია სალომეს იმის გამოკლილ მოსაზრებაზე, მაგრამ თითონ კი როგორცდა ჩაიჭირდა, რაღაცა ეკვი შეეპარა. „იქნე მართლა მარიაშენი იყოს ამის მიზეზი? გავიხსნა რაზედღე და იმან-კი არ იცის? ზეჭირობდა თალა და მიზეზი ვერ მოსტუტა.

ბოლოს თვალ-წინ დაიყენა წარსული „მარიაშნობა“, — ის ლამე, როცა შეგვეთილი მამალი დაუკლა და ერთი უტებ ტრუხებულ იქნა.

— ჰო, ო, ო! — გააქიანურა ჩუმად თალამ, — იქნე ი ჩემი პატარა ბიჭის სულელური გაქირვეულება და უფროსი შვილის ურწმუნო სიტყვები ითავილი!

იმ „მარიაშნობა“ ლამეს, ის იყა ხშირმა ბინდმა დაკრა თუ არა, მაშინვე დაკლა მამალი, ცივად კარგად მოხარშა, ააქრა ფრთები, ამოკურა შვილი, დაეჭობა თავი, ცისერი, ფეხები და კუ-ბედილი, წვალადა თვეშე ორი საგანგებოთ გამოიძვხვარი ლატრა ხაქაპურითა და „მარიაშენს“ თაროზე მიართვა; მიკრა იქვე თავის ხელთ ჩამოჭრილი ანთებული სანთელი და თაროს ანგელოზს თავისი ოჯახი და მგებდრე წერილი-ფეხობა ვედრებით ჩააბარა. დანარჩენი ქათამი შეიღებთან სუფრას მიიტანა და იმითში დანაწყოლა.

მაგრამ უმჯობეს თავისი ცერბი ცუტავა და ასტება ღრუკა,—კიდევ მინდა. ყველის თავ-თავისი ცერბი ეღა-მეში და არაფერ არ იცებდა. ბიჭი თავისის არ იშლიდა.

— ნეტა რა დავებართა, შეუტრა თალამ, — რაც სხვის ერგო, ი შენ; გაჩუმდი და ქამე ევა!

— აივერა! იქ რო შედგი, იქიდან მამეცი რა, ა! — ეღრიკებოდა გალობა ბიჭი.

— ი ვითვისოც შევდგი, არ იცი განა, სულელიო? — გაუჯავრდა დედა ბიჭს.

— მააკელი რა, რათ უდი იმდენი! — არ იშლიდა ბიჭი კინკლიანობას, ყველას ქამს უშეაბებდა.

— შენცა, ადამიანო, — უეჭებდა მიუბრუნდა უფროსი შვილი, — რა უშმაკი უდა ი შე ანგელოს ე ქათამი! ერთი და მიუღვედ ერთი ნავეერი ბიჭს.

— ი, ი, ქა! ნეტა შე რაღამ გადაგრიო! როგორ თუ არა უდა, ახალი თუ ეს ამბავი? აი ე თავისი ორი ღმე დაუკალთ და თუ დარჩება რამე, თვეე არ უშემათ! ახლა ღმე სხვა კანოლი შემოიღე! — შეუტრა დედამ და გაზარბებულმა თავის ჯამიდან ერთად-ერთი ნარკები საძებლა გაქირვეულობოლო ბიჭს ააჩივ ბავაჯოლო.

— ამა, გატყვირი, გაუმად-ღარო! — დააკვეღრა გულმოსულში.

მაშენს ჯამზე მამლის ნახარ-შის თავზე მორთმეული წვენი ესხა, ვადადღებულმა საძებლამ გაქვიშ ტყანარი მოლოდა და წვენი ბიჭს თავ-პირში ოდნავ შეუშემა. დატრეხნილია ბიჭმა მაგვებით სახე მიუწმინდა და ნელა მიკოა ქამს ხელი.

პატარა ხანს სიწმე ჩამოვარდა. ყველა ჩუმად სპანდა პურის. ბოლოს თალამ ვერ მოითმინა.

— გენაცვათ, გავნოილა, ა? იმი სახელობაზე მამალი დაიკლა და იმის რა ქამა უღაო? — ჰკვირობდა თალა გაჯავრებულად.

— ჰო და რა, ანგელოს რა ქამა უდა, — თავისთვის წაბიჭრტყენა უმგროსმა შვილმა და ვახშამ-ვათაეებული წამოგდა ხეზე.

— ქამს თუ არ ქამს, ე კი უდა მიერთეს და! — არ იშლიდა წყრომას თალა. ამაზედ შვილს ადარა უთქვამს რა და ვახშამიც ჩუმად ააღავეს.

ეს ყველაფერი თალამ კარგად გაისენა. ვანა არა, მაშინათვე არ ეუხშინა ეს ლაპარაკი ყოველ წელიწადს „მარიაშნობას“ იხდელი და იმის სახელობის მამალზე გავლი-მეცალი არას ღროს არ მომხდარა. ალბად ესეც წერა იყო და არ, ხომ კიდევ გადახდა, ლაპარაკი აღარ უნდა, სწორედ „მარიაშენის“ მიზეზია.

— უდა დავატებო, — გადასწყვიტა თალამ: — სამთელი უდა დაუნთო, იმის სახელის კირი მე! მარა ე რა მოთხრა ი ადამიანმა? იქნე რე მამას არ გჯერდებოდა და დღეობაც უღოდესო? უიმე, ომერთმა ნუ ქნას ევა! ამა ერთი შეგვედგრო.. გადასწყვიტა თუ არა ეს, თალა მაშინვე ფეხზე წამოვარდა, მიკრა კარებთან და ჩაქცეა; ვერ მივიდა ტატათან, ავიდა ზედა, თანადან ერთი სამთელი ჩამოიღო, ბუხარში ანთებული მიიტანა, თაროზე მიკრა და დაიწყო.

— წმიდა მარიაშენო, — დაიწყო ხელმე-გაქვირობილი, — ჩემი თაროს ანგელოზო, შეს სახელს და სახსენებელს ვენაცვალე! მოიბრუნე გული და ნუ შეტრისხა, რაც შეგცოდებთ, გვაპარე. ოღონდ დღელი ზვარათ დაყენებს ნუ მამათმ, ოღონდ ახალ კანოლს ნუ შემამაღებებ და ჩემი ძლის საწყევამო ნუ ჩამავდებ და სხვაფრე შენი მონა ვიყო! მამლი მაგიერ ერთი ორათ უფრო გასუტებული ყვერული ყოველთვი დაიქო!

ასე მოიხზა თალამ ვედრებით გული და კიდევაც დამშვიდა. სრული იმედი ჰქონდა, რომ „მარიაშენი“ ამის ღოკ-კის შეიწყარებდა და მაშინათვე, იმ აფულზედ ნაცარა ღვ-დალზე ვიფიქრა. რაღა თქმა უნდა, რომ ხვალ უთუთო მოუჩრებოდა.

ის დღე სიხარულში დაღამდა და გათენებამს მოუთმენ-ღად ეგოდა, რომ თავისი დედალი დაყაროს სამინდ ჩვეუ-ლებიერის ფრთხილით მიგვეტებოდა.

მაგრამ ვი ცოლი! აი გათენდა დილა, თალამ ქათმები გადმოუშვა, სინდრ დაუყარა და იმისი ნაცარაკი თურმე ბელისს ვეშე ვაშეშეშეშელოყო.

დასცქეროდა ეღო საცოდავად ხელებ-მუხლების გარშემო ჩამეტვლილი თალა, გულ-ჩამკვდარი და ორნარად იმე-დაცრებულა.

მიწყინა, მიწყინა, — თავის ქნევით ზეჭირობდა გულში, — სწორეთ დედალზე უფრო მიწყინა!

რამდენსამე ხანს თალა ჩაფიქრებული იჯდა. ბოლოს ერთი ამოიხიზა, წამოგდა ხეზე, ქათამი გადასაძლებით ფეხით ათიარა და თავ-გამეტვლილით წამოისთვია.

— იმ, რა ვქნა, რაც იქნება — იყოს; ათასი ორ მონა-ძლის ჩემი შვილის ცოლად და ახალი წესის შემოღობისთვის საიყოფანა მგერი შემამიკურთხოს, მინც „მარიაშენს“ ესლავე დედლიც ბინდ შეუტყეა...

